

حريم خطوط لوله انتقال گاز در مجاورت ابنیه و تاسیسات

۱- کلیات و تعاریف

۱-۱- کلیات

۱-۱-۱ اهداف

در تدوین این مقررات جنبه های ایمنی ، زیست محیطی و مهندسی مد نظر بوده است بنحوی که اهداف اصلی زیر را تامین نماید:

الف) ایمنی ساکنین و یا کاربران ابنیه و تاسیسات و اراضی اطراف خطوط لوله و تاسیسات شرکت ملی گاز و به حداقل رساندن خسارات ناشی از نشت گاز ، انفجار ، آتش سوزی .

ب) پیشگیری یا کاهش صدمات احتمالی از نقاط مجاور به خطوط لوله و تاسیسات شرکت در اثر عملیات و فعالیتهای گوناگون سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی نظیر ساخت و ساز ، حفاری ، تردد ، تأثیرات القایی الکتریکی و غیره

ج) به حداقل رساندن خسارات ناشی از احداث خطوط لوله و تاسیسات شرکت به محیطهای زیست انسانی و طبیعی و مناطق حفاظت شده ، اراضی کشاورزی ، باغات ، مراتع و جنگلها و سایر عوارض طبیعی .

د) راهنمایی طراحان خطوط لوله و تاسیسات شرکت از نظر رعایت فاصله مناسب از ابنیه ، خطوط انتقال نیرو ، جاده ها و غیره و همچنین از نظر انطباق ضرایب ایمنی خطوط لوله با میزان تراکم ابنیه یا جمعیت واقع در مجاورت آنها و متقابلاً راهنمایی طراحان ، سازندگان و کاربران تاسیسات متعلق به سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی از نظر رعایت فاصله مناسب از خطوط لوله گاز.

ه) تبیین گردش کار حریم در شرکت ملی گاز و شرکتهای وابسته و تنظیم ارتباطات در زمینه مسائل حریم با سایر اشخاص حقیقی و حقوقی ، سازمانهای دولتی و غیره.

۱-۱-۲ دامنه و کاربرد

دامنه شمول این مقررات موارد زیر می باشد:

الف - حریمهای ایمنی و اختصاصی

حریم های ایمنی و اختصاصی کلیه خطوط لوله گاز مشتمل بر خطوط انتقال سراسری ، اصلی و فرعی در داخل و خارج محدوده شهرها .

ب - فواصل

فواصل مجاز خطوط تغذیه و توزیع از ابنیه و تأسیسات مجاور آنها در داخل و خارج محدوده شهرها که بمنظور ایمنی و یا تسهیل شرایط تعمیر و نگهداری آنها باید رعایت گردد.

ج (محل تأسیسات

ضوابط تعیین محل استقرار تأسیسات صنعت گاز و ملاحظات زیست محیطی مربوطه.

د) فشار خطوط لوله و تأسیسات

این مقررات برای خطوط و تأسیسات انتقال تا فشار طراحی ۱۰۰ بار (PSI ۱۴۴۰) ، خطوط و تأسیسات تغذیه تا فشار طراحی ۱۷ بار (PSI ۲۵۰) و خطوط و تأسیسات توزیع تا فشار طراحی ۴ بار (PSI ۶۰) اعمال می گردد.

۱-۱-۳ ساختار مقررات

این مقررات در ۱۲ فصل تدوین گردیده است. فصل اول به کلیات و زیر بنای مقررات می پردازد . فصول دوم تا هفتم حریمهای خطوط انتقال گاز در مجاورت انواع ابنیه و تأسیسات گوناگون را پوشش می دهد . فصل هشتم حریم خطوط انتقال گاز ترش ، فصل نهم حریمهای تأسیسات صنعت گاز و فصل دهم حریم خطوط تغذیه و شبکه های شهری را در بر می گیرد. فصل یازدهم به مقررات حریم خطوط لوله ویژه مناطق شمالی کشور و بافتهای مشابه و بالاخره فصل دوازدهم و آخر به گردش کار حریم در شرکت ملی گاز و وظایف کمیته حریم می پردازد.

۱-۲-۱- مبانی

۱-۲-۱-۱ مبانی قانونی

این مقررات بر مبنای قانون منع احداث بنا و ساختمان در طرفین خطوط لوله انتقال گاز مصوب سی و یکم خرداد ۱۳۵۰ شمسی و همچنین اساسنامه شرکتهای ملی نفت و گاز ایران و قانون نحوه تملک اراضی برای طرحهای عمرانی تدوین گردیده است . در تدوین این مقررات ، قانون تقسیمات کشوری و سایر قوانین ذیربط مبنای تعاریف شهر ، روستا محدوده قانونی ، محدوده خدماتی و استحفاظی قرار گرفته و اصلاحات حقوقی استفاده شده در متن منطبق بر مفاهیم قانونی و عرفی آنها می باشد.

ضمناً قوانین و مقررات حریم سایر سازمانها از جمله وزارت راه و ترابری و وزارت نیرو در این مقررات ملحوظ گردیده اند .

۱-۲-۲ مبانی فنی

کلیه حرایم اعلام شده در این مقررات بر مبنای عوامل فنی زیر تعیین شده اند :
الف) کدها و استانداردهای بین المللی که از آن میان مقررات ANSI B31.8 معیار طراحی خطوط لوله گاز در شرکت ملی گاز و شرکتهای وابسته به آن بوده و مقررات مشابه نظیر مقررات کشورهای انگلستان ، کانادا ، روسیه ، آلمان که از اعتبار کافی جهانی برخوردار میباشند .
عناوین کامل این استانداردها در بخش مآخذ آمده است.

ب - ارزیابی ریسک در خطوط لوله

در اینجا به طور خلاصه اشاره می گردد که این ارزیابی بر اساس تبعات ناشی از مهلك ترین و پرخسارت ترین حوادثی که ممکن است در خطوط لوله یا تأسیسات روی دهد از یکطرف و فرکانس (تواتر) وقوع آنها در گذشته و ملحوظ کردن درجه احتمال وقوع آنها در آینده صورت می گیرد.

در مرحله بعد تمهیداتی که برای پایین آوردن احتمال وقوع حوادث موثر خواهد بود مورد توجه قرار گرفته و بالاخره جنبه های اقتصادی و امکان استفاده از تمهیدات مذکور، مطرح و مقایسه های لازم انجام می گیرد.

ج) نحوه نگهداری خطوط لوله و تأسیسات

انضباط و جدیت در امر نگهداری ، توجه به دستورالعمل ها ، وجود دستورالعمل های مکتوب و بدون نکات دیگری هستند که در انتخاب حریم برای خطوط لوله یا تأسیسات می تواند در پایین آوردن ریسک ها و در نتیجه در کاهش حریم موثر واقع شود .

د) شرایط فرهنگی و اجتماعی

نقش شرایط فرهنگی و اجتماعی را بهیچوجه نمی توان در تعیین ضوابط حریم ندیده گرفت. درجه احترام به قوانین و جدی تلقی کردن آنها، رعایت حقوق متقابل فیما بین اشخاص حقیقی یا حقوقی و شناخت حقوق فردی و جمعی در جوامع مختلف یکسان نیستند.

بهمین لحاظ در مقرراتی مانند مقررات حریم ، بگونه ای معقول شرایط فرهنگی و اجتماعی باید دخالت داده شوند که این نکته در تدوین مقررات حاضر حتی المقدور منظور گردیده است و سعی شده مقررات و ارقام و فواصل تعیین شده مشخص و روشن و غیر قابل تفسیر توسط اشخاص در راستای منافع انفرادی (اعم از حقیقی یا حقوقی) باشند .

ه) شرایط اقتصادی

مباحث اقتصادی در تدوین مقررات حریم اهمیت جدی دارند . عواملی نظیر ارزش زمین، نقش زمین در اقتصاد شهری و روستایی ، مقایسه قیمت فولاد و سایر مصالح خط لوله با قیمت زمین یا ساختمان در شهر و روستا و در عین حال محدودیتهای جدی در تامین اراضی مورد نیاز جهت احداث شهرهای جدید یا توسعه شهرها و روستاهای موجود از جمله عوامل موثر در تعیین حریم می باشند . بعنوان مثال تغییر کلاس ساختمانی یک خط لوله ۵۶ از کمترین ضخامت به بالاترین ضخامت بمعنای افزایش مصرف فولاد بمیزان ۲۵۰ تن در هر کیلومتر است اما این تغییر کلاس می تواند وسعتی معادل ۵۰ هکتار را به ۵ هکتار در طول یک کیلومتر (و حریم از ۲۵۰ متر به ۲۵) کاهش دهد. اگر این مقایسه قبل از احداث خط لوله انجام گیرد می توان گزینه مناسبتر را در ابتدا اجرا نمود . اما اگر چند سال بعد از احداث خط لوله شرکت در شرایطی قرار گیرد که این تعویض را بخواهد انجام دهد بسیار گرانتر تمام خواهد شد . زیرا در اینحالت علاوه بر هزینه های انجام شده در بدو پروژه این هزینه اضافی نیز تحمیل شده و از طرفی بسیاری از مالکین در این شرایط قیمتهای بالاتری مطالبه نمایند و همچنین قطع گاز و غیره بسیار هزینه زا هستند .

و) حد نهایی حریم

همانگونه که در بندهای «الف» تا «ه» فوق اشاره شده حریم خطوط لوله انتقال گاز و تأسیسات براساس عوامل مختلف معین می گردد. یکی از عوامل اصلی در تعیین حریم، کلاس ساختمانی لوله است (در بخش تعاریف توضیح داده شده است) اگر چه منطبق بر نوع و مشخصات مسیر کلاس ساختمانی مناسب همان مسیر باید باشد اما از آنجا که حد نهایی حریم طبق قانون در سقف ۲۵۰ متر از طرفین تعیین شده است و افزایش این سقف بنا به تجربیات سه دهه گذشته شرکت ملی گاز و بدلائل فنی ، اقتصادی و اجتماعی بصلاح نمی باشد لذا هرگاه حریم خط لوله ای بر مبنای قطر ، فشار ، کلاس ساختمانی اولیه یا نوع گاز (گاز ترش) و با دخالت دادن کلیه عوامل مندرج در بندهای «الف» تا «ه» فوق از سقف ۲۵۰ متر تجاوز نماید. متناسباً باید کلاس ساختمانی آنرا بالا برد تا حدی که حریم به ۲۵۰ متر یا کمتر کاهش پیدا نماید. در مقررات حاضر حرایمی که از ۲۵۰ متر بالاتر هستند بصورت (+۲۵۰) نشان داده می شوند.

تعاریف

حریم اختصاصی: نواری است از سطح زمین بعرض ، طول و عمق لازم که بمنظور تأمین نیازهای اجرائی و عملیاتی خطوط لوله انتقال گاز توسط شرکت تحصیل می گردد. هرگونه دخل و تصرف و انتفاع توسط اشخاص حقیقی و حقوقی بدون اجازه کتبی و قبلی شرکت در آن ممنوع است . عرض این نوار متناسب با قطر لوله تعیین می گردد.

حریم ایمنی: به اراضی واقع در نواری بموازات و به محوریت خط لوله انتقال گاز اطلاق می شود که بموجب قانون احداث ابنیه و تأسیسات در آن ممنوع است مگر آنکه اجازه کتبی و قبلی شرکت کسب شده باشد. حریم ایمنی متناسب با قطر ، فشار و ضریب طراحی خط لوله با توجه به نوع کاربری ابنیه و جمعیت استفاده کننده از آنها تعیین می گردد. حداکثر عرض این حریم ۲۵۰ متر از هر طرف خط لوله است.

ابنیه محل تجمع: به یک بنا یا تأسیسات یا مجموعه ای از آنها ، مجزا یا متصل ، اطلاق می شود که در شرایط معمول کاری ، حداقل ۲۰ (بیست) نفر بطور همزمان در آن (آنها) حضور پیدا می کنند . انواع ابنیه محل تجمع در متن مقررات توضیح داده شده است .

ابنیه خطرناک: به ابنیه یا تأسیساتی اطلاق می شود که :

الف) کاربری آنها در شرایط معمول کاری و یا در صورت وقوع حادثه و یا در شرایط غیرعادی دیگر خطراتی را متوجه خط لوله گاز می نمایند و یا

ب) در صورت وقوع انفجار ، آتش سوزی و نشت گاز در خط لوله گاز و یا تخلیه گاز در عملیات معمول خط لوله گاز ، آثار مترتب بر آنها موجب ایجاد خطرات ثانویه برای خط لوله گاز ، تأسیسات و یا مردم ساکن در اطراف آنها می گردد.

انواع ابنیه خطرناک در متن مقررات توضیح داده شده اند.

ابنیه عادی: به ابنیه و تأسیسات غیر از ابنیه محل تجمع و ابنیه خطرناک اطلاق می شود . واحدهای مسکونی یک یا دو طبقه ، کارگاههای خدماتی و صنعتی ، دفاتر اداری ، تجاری ، پزشکی که کمتر از ۲۰ (بیست نفر) در شرایط معمول کاری پرسنل دارند نمونه هایی از ابنیه عادی هستند.

شهرهای جدید: (یا شهرهای سرریز جمعیتی) ، مناطقی که توسط دولت بمنظور جذب جمعیت اضافی شهرهای بزرگ کشور در اطراف آنها تاسیس میشود .

شهر (شهرک) صنعتی: منطقه ای که توسط مراجع ذیصلاح جهت استقرار انواع صنایع و کارخانجات تخصیص می یابد.

شرکت ملی گاز: یکی از ۴ شرکت اصلی تابع وزارت نفت که مسئول سیاستگذاری ، ایجاد

تاسیسات و راهبری امور پالایش، انتقال، توزیع و تحویل گاز طبیعی در اشکال گاز یا مایع و مایعات استحصالی از گاز به مصرف کنندگان اعم از صنعتی، تجاری، خانگی در سطح کشور و همچنین واردات و صادرات گاز می باشد.

شرکتهای وابسته: شرکتهای پالایش، انتقال، توزیع، مهندسی و غیره که زیر مجموعه شرکت ملی گاز می باشند.

مسیر: در معنای عام به انواع مناطقی که خطوط لوله از آنها عبور می نماید از جمله مناطق بیابانی، کشاورزی، جنگلی، کوهستانی، روستایی، شهری و غیره و در معنای خاص به اراضی واقع در محدوده ای به عرض ۵۰۰ متر به محوریت و در طول خط لوله انتقال گاز اطلاق می گردد. در معنای اخیر آن تراکم ابنیه یا جمعیت و یا بافت شهری و غیرشهری موجود در عرض مذکور ملاک طبقه بندی انواع مسیر خطوط لوله قرار می گیرد.

پالایشگاه گاز: مجموعه ای از تاسیسات که عملیات تصفیه، نمزدائی و یا تفکیک اجزا تشکیل دهنده گاز طبیعی (مانند متان و اتان...) در آن انجام می گردد.

ایستگاه تقویت فشار گاز: مجموعه ای از تاسیسات که در نقاطی از طول خطوط لوله بمنظور افزایش فشار گاز احداث می گردد.

ایستگاه شیر گاز: محلی محصور در نقاطی از طول خطوط انتقال که شیر قطع و وصل خودکار جریان گاز بمنظور تامین اهداف ایمنی و عملیاتی در آن نصب می گردد.

محدوده خدماتی: به محدوده ای از شهر و اطراف آن اطلاق می گردد که شهر داریهای ذیربط برابر قانون و مصوبات مراجع ذیصلاح ملزم به ارائه خدمات عمومی و تسهیلات در آنجا هستند.

محدوده قانونی: به محدوده خدماتی شهر به اضافه محدوده توسعه آینده آن که در طرح جامع یا هادی از سوی مراجع ذیصلاح منظور گردیده است اطلاق می گردد. این محدوده توسط وزارت کشور تعیین می گردد.

محدوده استحفاظی (نفوذی): به محدوده ای وسیعتر از محدوده خدماتی و یا قانونی شهرها اطلاق می شود که شهرداریها در آنجا صرفا اراضی را برای برنامه های بلندمدت حفظ و از تخلفات ساختمانی جلوگیری می نمایند.

محدوده طرح جامع (تفصیلی): محدوده ای که طرحهای توسعه آینده شهر را مشخص می نماید. این محدوده توسط شورای عالی معماری و شهرسازی تعیین می شود.

فصل دوم - حریم خطوط لوله انتقال گاز در مجاورت ابنیه و تاسیسات

بخش اول

۱-۲ کلیات

۱-۱-۲) این فصل مشتمل بر مقرراتی است که فاصله مجاز انواع ابنیه و تاسیسات را از خطوط انتقال گاز تعیین می نماید.

۲-۱-۲) مقررات این فصل شامل خطوط انتقال نیرو، جاده ها و راه آهن، خطوط لوله نفت و سایر تاسیسات خطی که به موازات خطوط انتقال گاز کشیده شده یا می شوند یا آنها را قطع نموده یا می نمایند (و هر یک تابع مقررات ویژه خود بوده که در فصول دیگر این کتاب به آنها پرداخته شده است) نمی شود، اما ابنیه و تاسیسات مرتبط با خطوط انتقال نیرو، جاده ها و راه آهن، خطوط لوله نفت و مشابه آنها مشمول مقررات این فصل می باشد. از جمله فاصله مجاز پستهای توزیع برق بالاتر از ۲۰ کیلوولت، ترمینال مسافربری و باری، ایستگاههای راه آهن، تلمبه خانه های نفت و مانند آنها از خطوط لوله انتقال گاز، از مقررات این فصل تعیین می گردد.

۲-۱-۲) مقررات این فصل با در نظر گرفتن مبانی فنی و قانونی مندرج در فصل اول تدوین شده و با ملحوظ داشتن نکات زیر قواصل تعیین شده مناسب تشخیص داده شده اند :

الف) طراحی خطوط براساس طبقه بندی انواع مسیر و انتخاب فاکتورهای ایمنی طراحی طبق مندرجات همین فصل انجام شده باشد.

ب) بهره برداری از خطوط براساس روشهای مدون و توسط افراد با تجربه و آموزش دیده انجام شود.

ج) نگهداری خطوط لوله و حریم اختصاصی با استفاده از روشهای موثر و فن آوریهای مناسب که در عرف صنعت گاز شناخته شده می باشند انجام گردد.

د) اقداماتی که برای ارتقاء کیفیت نگهداری و افزایش عمر مفید خطوط لوله (در حدود عرف متداول در صنعت گاز) لازم است، انجام گردد.

۲-۱-۴) مقررات این فصل در برگیرنده انواع مسیرهای خطوط انتقال گاز اعم از خارج یا داخل محدوده شهرها بوده و متناسب با قطر، فشار و فاکتور طراحی هر خط لوله و نوع ابنیه و تاسیسات - عادی، محل تجمع و خطرناک - حریم ایمنی را تعیین می نماید.

۲-۱-۵) از نظر این مقررات مرز خارج و داخل محدوده شهرها، برای پرداخت خسارات و سایر موارد حقوقی محدوده طرح جامع (تفصیلی) توسعه شهر است. در صورتیکه شهری فاقد طرح تفصیلی باشد محدوده خدماتی، در مورد دعاوی حقوقی و پرداخت خسارات ملاک خواهد بود.

۲-۱-۶) از نظر این مقررات ، در زمان طراحی خطوط لوله انتقال گاز ، کلیه مناطق واقع در محدوده استحفاظی شهر ، داخل محدوده شهر ملحوظ و خط لوله با فاکتور طراحی ۰/۴ طراحی می شود.

۲-۱-۷) «قانون منع احداث بنا و ساختمان در طرفین خطوط لوله انتقال گاز» مصوب سی و یکم خرداد یکهزار و سیصد و پنجاه شمسی فقط در خارج از محدوده شهرها قابل اجرا می باشد. بنابراین در داخل محدوده شهرها «قانون نحوه خرید و تملک اراضی برای طرحهای عمرانی» و اساسنامه های شرکتهای ملی نفت و گاز حاکم خواهد بود.

۲-۱-۸) در صورتیکه ابنیه یا تاسیساتی بدون کسب موافقت کتبی و قبلی شرکت ملی گاز در حریم ایمنی خطوط انتقال گاز ساخته شود ، مالک اعم از حقیقی یا حقوقی متجاوز به حریم شناخته شده و شرکت ملی گاز مجاز است حسب قانون بدون پرداخت هیچگونه خسارت به وی نسبت به تخریب مستحذات اقدام نماید.

۲-۱-۹) در صورت نیاز به تخریب ابنیه و تاسیساتی که در حریم ایمنی خطوط جدیدالاحداث واقع شده اند بمنظور پاکسازی حریم ، شرکت ملی گاز کلیه خسارات وارده را طبق قوانین مربوطه به مالک یا مالکین پرداخت می نماید.

۲-۱-۱۰) در داخل محدوده شهرها ، املاک واقع در حریم ایمنی خطوط لوله توسط شرکت ملی گاز تحصیل و حقوق قانونی مالک پرداخت می گردد.

۲-۱-۱۱) در مواردی که فواصل مندرج در جداول پنجگانه این فصل ، بهر دلیل قابل اعمال نباشد، تعیین فواصل کمتر صرفا توسط کمیته حریم میسر می باشد.

۲-۱-۱۲) عبور خطوط لوله انتقال گاز از داخل محدوده شهرها منوط به رعایت نکات زیر است.
الف) تنها راه ممکن یا مناسبترین آن به تشخیص بخش طراحی با ملحوظ کردن کلیه عوامل ایمنی، اجرائی بهره برداری و نگهداری ، گذراندن خط لوله از داخل محدوده شهر باشد.

ب) خط لوله در داخل محدوده شهر و حداقل ۲۵۰ متر قبل و بعد از آن با فاکتور طراحی ۰/۴ طراحی گردد.

ج) مسیر خط لوله حتی الامکان از مرکز شهر دورتر و به حاشیه آن نزدیکتر پیش بینی شود .
ه) چنانچه طول لوله واقع در محدوده شهر از ۵ کیلومتر تجاوز نماید در طرفین شهر (۲۵۰ متر قبل از ورود به محدوده و ۲۵۰ متر بعد از خروج از آن) شیر قطع جریان خودکار پیش بینی گردد.

۲-۱-۱۳) هر گونه دخل و تصرف ، کشاورزی موقت یا دائم ، درختکاری ، شن ریزی ، اسفالت ریزی ، احداث ابنیه فنی از قبیل پل ، دال بتونی ، آبرو و غیره بهر طول در امتداد خطوط لوله یا در تقاطع با خط لوله ، در حریم اختصاصی بدون کسب مجوز از شرکت ملی گاز ممنوع است.

۲-۱-۱۴) در حریم ایمنی خطوط انتقال و خارج از حریم اختصاصی ، فعالیتهای کشاورزی ، ایجاد

فضای سبز ، باغبانی ، درختکاری ، پرورش دام و طیور و آبیان ، به شرط عدم احداث هرگونه ابنیه و تاسیسات و یا صرفا با احداث موارد زیر مجاز می باشد:

- چاه آب کشاورزی و اطاق موتور خانه آن
- گلخانه های شیشه ای یا پلاستیکی
- دیوار آجری حداکثر به ارتفاع یک متر
- حصار سیمی یا نرده ای و مانند آن که امکان رویت از بیرون به داخل وجود داشته باشد
بهر ارتفاع

۱-۲-۱۵) جداول پنج گانه این فصل تا هنگامی که تراکم ابنیه در اطراف خط لوله با ضوابط ساختمانی خط لوله مطابقت داشته باشد قابل استناد خواهد بود و در صورت بهم خوردن این مطابقت ، هر نوع صدور مجوز برای احداث ساختمانهای جدید تابع مقررات بخش مربوطه در این فصل و یا تصمیمات کمیته حریم خواهد بود .

بخش دوم

۲-۲ طبقه بندی تراکم ساختمانها در مسیر خطوط لوله گاز

۱-۲-۲) واحد اندازه گیری تراکم ساختمانهای (CLASS LOCATION UNIT)

تراکم ساختمانها در محدوده ای بعرض ۵۰۰ متر و طول ۱ کیلومتر که محور خط لوله در امتداد طولی و در وسط آن قرار گرفته اندازه گیری میشود . ساختمانهای مورد شمارش واحدهای ساختمانی ، تجاری ، کارگاههای صنعتی ، خدماتی و غیر محل تجمع می باشند .

۲-۲-۲) انواع مسیرهای خطوط لوله (TYPE OF CLASS LOCATION)

مسیرهای خطوط لوله بر حسب تراکم ساختمانها در محدوده واحد اندازه گیری تعیین می شوند . نوع مسیر در فواصل یک کیلومتری تعیین می گردد انواع مسیر های خطوط لوله به شرح زیر میباشند.

۱-۲-۲-۱) مسیر نوع ۱ (CLASS LOCATION 1)

مسیری که در هر واحد اندازه گیری ، تراکم ساختمانهای آن ۸ واحد یا کمتر باشد مسیر نوع ۱ نامیده می شود .

۲-۲-۲-۲) مسیر نوع ۲ (CLASS LOCATION 2)

مسیری که در هر واحد اندازه گیری ، تراکم ساختمانهای آن بیش از ۸ واحد و کمتر از ۳۶ واحد باشد مسیر نوع ۲ نامیده می شود. نواحی مجاور روستاهای کم جمعیت، مسیرهای موازی جاده ها (غیر از جاده های درجه یک و آزادراهها) نمونه های مسیر نوع ۲ هستند.

مسیر نوع ۳ (CLASS LOCATION 3) (۳-۲-۲-۲)

مسیری که در هر واحد اندازه گیری ، تراکم ساختمانهای آن ۳۶ واحد یا بیشتر بوده ولی شرایط مسیر نوع ۴ را نداشته باشد ، مسیر نوع ۳ نامیده می شود.
نواحی مجاور روستاها ، شهرکهای صنعتی ، حومه شهرها، نواحی مجاور ساختمانها و تاسیسات پرجمعیت مانند فرودگاهها ، میدانهای ورزشی ، ایستگاههای راه آهن در خارج از محدوده قانونی شهرها ، نمونه های مسیر نوع ۳ هستند.

مسیر نوع ۴ (CLASS LOCATION 4) (۴-۲-۲-۲)

مسیری که از داخل شهرها و شهرکهای مسکونی می گذرد مسیر نوع ۴ نامیده می شود. شهر به منطقه ای اطلاق می شود که در آن ساختمانهای ۳ طبقه و بالاتر وجود داشته باشد و دارای تاسیسات زیرزمینی و روی زمینی آب ، برق ، گاز ، مخابرات و سایر خدمات باشد.
کلیه نقاطی که داخل محدوده خدماتی و قانونی شهرها قرار دارند مسیر نوع ۴ هستند. سایر نقاطی که داخل محدوده خدماتی یا قانونی شهر نبوده اما مطابق تعریف فوق مشابه نواحی شهری هستند نیز مسیر نوع ۴ هستند.

جدول شماره ۱

حريم ايمنى خطوط لوله انتقال گاز - ضريب طراحی ۰.۷۲*
جهت منع احداث ابنیه عادی از محور لوله (بر حسب متر)

حداکثر شمار لوله های (توانستنی اینج) (متر)					قطر اسمی لوله (اینچ)
بالاتر از ۱۲۰۰ تا ۱۴۴۰	بالاتر از ۱۰۵۰ تا ۱۲۰۰	بالاتر از ۹۰۰ تا ۱۰۵۰	بالاتر از ۶۰۰ تا ۹۰۰	از ۴۰۰ تا ۶۰۰	
۱۸۰	۱۵۰	۱۲۰	۹۰	۶۰	۵۶ الی ۴۸
۱۴۰	۱۱۵	۹۰	۷۰	۵۰	۴۶ الی ۴۰
۱۱۰	۹۰	۷۰	۵۵	۴۰	۳۸ الی ۳۲
۸۰	۶۵	۵۰	۴۰	۳۰	۳۰ الی ۲۴
۶۰	۵۰	۴۰	۳۰	۲۰	۲۲ الی ۱۸
۵۰	۴۰	۳۰	۲۵	۱۵	۱۶ الی ۱۲
۳۵	۳۰	۲۵	۱۰	۱۰	۱۰ الی ۶
۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۱۰	۴ و پایینتر

* معادل نوع ساختمانی الف (A) سابق

جدول شماره ۲

حریم ایمنی خطوط لوله انتقال گاز - ضریب طراحی ۰/۷*
جهت منع احداث ابنیه عادی از محور لوله (بر حسب متر)

حداکثر فشار: بیش از ۱۰ بار (بیش از ۱۰ مگاپاسکال)					قطر اسمی لوله (اینچ)
بالاتر از ۱۲۰۰ تا ۱۴۴۰	بالاتر از ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰	بالاتر از ۹۰۰ تا ۱۰۰۰	بالاتر از ۶۰۰ تا ۹۰۰	از ۴۰۰ تا ۶۰۰	
۱۶۰	۱۲۰	۹۰	۷۰	۵۰	۴۸ الی ۵۶
۱۲۰	۹۰	۷۰	۵۵	۴۰	۴۰ الی ۴۶
۹۰	۷۰	۵۵	۴۰	۳۰	۲۲ الی ۲۸
۷۰	۵۵	۴۰	۳۰	۲۰	۲۴ الی ۳۰
۵۵	۴۰	۳۰	۲۰	۱۵	۱۸ الی ۲۲
۴۰	۳۰	۲۰	۱۵	۱۰	۱۲ الی ۱۶
۳۰	۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۶ الی ۱۰
۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۱۰	۴ و پایینتر

* معادل نوع ساختمانی ب (B) سابق

جدول شماره ۳

حریم ایمنی خطوط لوله انتقال گاز - ضریب طراحی ۰/۵*
جهت منع احداث ابنیه عادی از محور لوله (بر حسب متر)

حداکثر فشار: بیش از ۱۰ بار (بیش از ۱۰ مگاپاسکال)					قطر اسمی لوله (اینچ)
بالاتر از ۱۲۰۰ تا ۱۴۴۰	بالاتر از ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰	بالاتر از ۹۰۰ تا ۱۰۰۰	بالاتر از ۶۰۰ تا ۹۰۰	از ۴۰۰ تا ۶۰۰	
۱۰۰	۷۵	۵۵	۴۰	۳۰	۴۸ الی ۵۶
۹۰	۷۰	۵۰	۳۵	۲۵	۴۰ الی ۴۶
۷۰	۵۰	۴۰	۳۵	۲۵	۲۲ الی ۲۸
۶۰	۴۰	۳۰	۲۵	۲۰	۲۴ الی ۳۰
۵۰	۳۵	۲۵	۲۰	۱۵	۱۸ الی ۲۲
۴۰	۳۰	۲۰	۱۵	۱۵	۱۲ الی ۱۶
۳۰	۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۶ الی ۱۰
۱۰	۱۵	۱۰	۱۰	۱۰	۴ و پایینتر

* معادل نوع ساختمانی ج (C) سابق

جدول شماره ۴

حریم ایمنی خطوط لوله انتقال گاز - ضریب طراحی ۰.۱۴*
جهت منع احداث ابنیه عادی از محور لوله (بر حسب متر)

حداقل فاصله ایمنی (بر حسب متر) از خط لوله					قطر اسمی لوله (اینچ)
بالاتر از ۱۲۰۰	بالاتر از ۱۰۵۰	بالاتر از ۹۰۰	بالاتر از ۶۰۰	از ۴۰۰	
تا ۱۴۴۰	تا ۱۲۰۰	تا ۱۰۵۰	تا ۹۰۰	تا ۶۰۰	
۳۰	۲۵	۲۰	۱۵	۱۵	۵۶ الی ۴۸
۳۰	۲۵	۲۰	۱۵	۱۵	۴۰ الی ۳۸
۳۰	۲۵	۲۰	۱۵	۱۵	۳۲ الی ۲۸
۲۵	۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۲۴ الی ۲۰
۲۵	۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۱۸ الی ۱۶
۲۵	۲۰	۱۵	۱۰	۱۰	۱۲ الی ۱۰
۱۵	۱۰	۱۰	۵	۵	۶ الی ۴
۱۰	۵	۵	۵	۵	۴ و پایینتر

* معادل نوع ساختمانی د (D) سابق

توضیح: در نقاطی که حریم اختصاصی خط لوله بیش از حریم ایمنی مندرج در جدول است، حریم اختصاصی مبنای ممنوعیت احداث ابنیه خواهد بود.

۲-۴-۱- حریم ابنیه محل تجمع و خطرناک

۲-۴-۱-۱) ابنیه محل تجمع

به یک بنا یا تاسیسات یا مجموعه ای از آنها مجزا یا متصل اطلاق می شود که در شرایط معمول کاربری، حداقل ۲۰ (بیست) نفر بطور همزمان در آن / آنها حضور پیدا می کنند.

۲-۴-۱-۲) انواع ابنیه محل تجمع

این ساختمانها بمنظور فعالیتهای گوناگون از جمله ارائه خدمات اداری، آموزشی، مذهبی، بهداشتی، اقامت و پذیرائی یا فعالیتهای تجاری، صنعتی، معدنی، تولیدی، ورزشی، نظامی و انتظامی، گردشگری مورد استفاده قرار می گیرند.

فهرست نمونه هایی از این ساختمانها در جدول زیر آمده است.

❖ مدارس - دانشگاهها - کودکانستانها - مهد کودک ها و کلیه مراکز آموزشی از هر نوع

❖ مساجد، حسینیه ها، کلیساها و سایر مراکز مذهبی

- ❖ کتابخانه ها ، فرهنگسراها، سینما، تئاتر ، سالنهای سخنرانی و برگزاری مراسم
- ❖ ادارات دولتی - شرکتها - دفاتر پست
- ❖ بیمارستانها- مراکز پزشکی دیگر (درمانگاهها، ساختمانهای پزشکان ، آزمایشگاههای پزشکی)
- ❖ هتل ها ، مثل ها ، مهمانپذیرها ، مسافرخانه ها
- ❖ ترمینالهای حمل و نقل مسافری و کالای زمینی ، هوایی و دریائی
- ❖ پارکینگهای عمومی
- ❖ بازار - بازارچه - پاساژ - فروشگاههای بزرگ
- ❖ خوابگاههای دانشجویی - انواع شبانه روزیها
- ❖ فرودگاهها - ایستگاههای راه آهن
- ❖ اردوگاههای تفریحی ، آموزشی ، پرورشی و ورزشی
- ❖ اقامتگاههای سالمندان ، جانبازان ، معلولان و بیماران خاص
- ❖ زندانها
- ❖ گورستانها
- ❖ مراکز نظامی ، پادگانها ، اردوگاهها ، میدانهای تمرین (مانور) و تیر
- ❖ میدانهای ورزشی روباز و سرپوشیده ، سالنهای ورزشی ، پیست های ورزشی ، تله کابین ها ، تله اسکی ، تله سی یر
- ❖ کارخانجات و کارگاههای صنعتی ، معادن ، شیلات
- ❖ رستورانها و غذاخوری ها
- ❖ مکانهای تفریحی - پارکها - شهربازیها
- ❖ سدها و نیروگاهها
- ❖ نمایشگاههای تجاری و صنعتی
- ❖ کشتارگاهها

جدول شماره ۵

حريم منع احداث ابنیه محل تجمع و یا خمرناک
در مجاورت خطوط لوله انتقال گاز از محور لوله (بر حسب متر)

								حداکثر فشار بهره برداری ←
								ضریب طراحی ← قطر اسمی ↓ لوله اینچ
۰/۴	۰/۵	۰/۶	۰/۷۲	۰/۴	۰/۵	۰/۶	۰/۷۲	
۳۰	۱۰۰	۲۵۰+	۲۵۰+	۲۰	۵۰	۲۵۰	۲۵۰	۴۸ الی ۵۶
۳۰	۹۰	۲۵۰+	۲۵۰+	۲۰	۵۰	۲۵۰	۲۵۰	۴۰ الی ۴۶
۳۰	۷۰	۲۵۰	۲۵۰	۲۰	۴۰	۲۰۰	۲۰۰	۳۲ الی ۳۸
۲۵	۶۰	۲۵۰	۲۵۰	۱۵	۳۰	۲۰۰	۲۰۰	۲۴ الی ۳۰
۲۵	۵۰	۲۰۰	۲۰۰	۱۵	۲۵	۱۵۰	۱۵۰	۱۸ الی ۲۲
۲۵	۴۰	۱۵۰	۱۵۰	۱۵	۲۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۲ الی ۱۶
۱۵	۳۰	۷۵	۷۵	۱۰	۱۵	۵۰	۵۰	۶ الی ۱۰
۱۰	۱۰	-	-	۵	۱۰	-	-	۴ و پایینتر

۲-۵-۰- تغییرات در تعداد ابنیه و تاسیسات واقع در مسیر خطوط لوله

۲-۵-۱- کلیه خطوط لوله انتقال گاز واقع در مسیرهای نوع ۱، ۲ و ۳ باید از نظر تغییرات در تعداد ابنیه و تاسیسات واقع در شعاع ۲۵۰ متری خطوط تحت نظر قرار داشته و بهره بردار باید سالانه یکبار آمار این تغییرات تهیه نماید.

۲-۵-۲- در صورتیکه افزایش تعداد ابنیه و تاسیسات به حدی برسد که انطباق نوع مسیر با فاکتور طراحی خط لوله نقض شود بهره بردار باید آمار و اطلاعات مربوطه از جمله طول خط در محدوده ای که تغییرات اتفاق می‌افتد و نظرات و پیشنهادات خود را در مورد اقدامات ضروری برای پیشگیری از وقوع اتفاقات احتمالی و جلوگیری از کاهش ضرایب ایمنی خط در شرایط جدید به مدیریت شرکت منعکس نماید.

۲-۵-۳- استفاده از خطوط لوله در دست بهره برداری با فشار طراحی اولیه تا زمانیکه تراکم ابنیه واقع در اطراف لوله به سقف مسیر نوع بالاتر نرسیده باشد بلامانع است. بعنوان مثال اگر مسیر اولیه از نوع ۱ و خط لوله با فاکتور ۰/۷۲ طراحی شده باشد، تا زمانیکه تراکم ابنیه در طول یک کیلومتر و در شعاع ۲۵۰ متری طرفین خط به ۳۶ واحد (سقف تعداد ابنیه مسیر نوع ۲) نرسیده باشد، استفاده از این خط با فشار طراحی اولیه آن مجاز خواهد بود.

۲-۵-۴- چنانچه تعداد ابنیه از سقف مندرج در بند ۲-۵-۳ تجاوز نماید بهره بردار باید از ساخت و ساز ابنیه بیشتر جلوگیری و یا اقدام به تعویض لوله با لوله جدیدی که فاکتور طراحی آن با شرایط جدید مسیر انطباق دارد نماید.

پرداخت هزینه های ناشی از تعویض لوله با طرف مقابل (سازندگان ابنیه) اعم از ابنیه پراکنده یا مجتمع، عادی یا محل تجمع، شهر یا شهرک مسکونی یا صنعتی جدید خواهد بود که ترتیبات لازم در این مورد بوسیله شرکت ملی گاز معمول خواهد گردد.

چنانچه طرف مقابل از پرداخت هزینه های فوق الذکر استتکاف نماید شرکت ملی گاز مجاز است از ساخت و ساز ابنیه تا شعاع ۲۵۰ متری خط لوله ممانعت نماید.

حريم اختصاصی خطوط لوله گاز

حريم اختصاصی به دو قسمت تقسیم میشود:

نوار (باند) فعال - در این قسمت عملیات اصلی ساختمانی خط لوله اجرا و محل تردد، جابجائی و عملیات ماشین آلات و ابزار ساختمانی خط می باشد. این قسمت پس از پایان ساخت خط لوله بعنوان جاده سرویس مورد استفاده قرار میگیرد.

نوار (باند) غیرفعال - در این قسمت عملیات فرعی ساختمانی خط لوله اجرا و خاک حاصل از حفاری کانال در آن ریخته شده و پس از خاتمه لوله گذاری مجدداً بداخل کانال برگردانده میشود.

برای اقطار مختلف خطوط لوله انتقال گاز عرض حریم اختصاصی و باندهای فعال و غیرفعال بصورت زیر می باشد. (شکل شماره ۳-۱)

عرض حریم اختصاصی	باند غیر فعال	محور لوله	باند فعال	قطر خط لوله (اینچ)
۱۰ متر	۳	۷ متر		۱۲" قطر اسمی
۱۴ متر	۴	۱۰		۱۲" قطر اسمی
۱۷ متر	۵	۱۲		۲۴" قطر اسمی
۲۱ متر	۶	۱۵		۴۰" قطر اسمی

شکل شماره ۳-۱

حریم اختصاصی خطوط لوله موازی

در صورتیکه خط لوله دیگری بموازات خط لوله موجود اجرا گردد فاصله مجاز آنها از یکدیگر و عرض باندهای فعال و غیر فعال در حریم اختصاصی مشترک بصورت زیر خواهد بود. (شکل شماره ۳-۲)

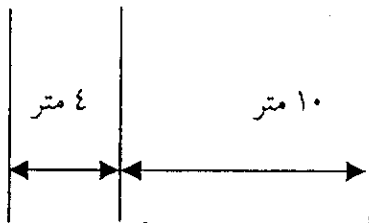
خط لوله اول	خط لوله دوم	عرض کل حریم اختصاصی برای دو خط لوله	قطر اسمی
باند غیر فعال ۱ ۳ متر	باند غیر فعال ۲ ۳ متر	۱۳ متر	$\Phi < 12"$
باند فعال مشترک ۷ متر	باند فعال مشترک ۷ متر	۱۸ متر	$12" < \Phi < 24"$
باند غیر فعال ۱ ۴ متر	باند غیر فعال ۲ ۴ متر	۲۲ متر	$24" < \Phi < 40"$
باند فعال مشترک ۱۰ متر	باند فعال مشترک ۱۰ متر	۲۷ متر	$40" < \Phi < 56"$

شکل شماره ۳-۲

توضیح: در تعیین عرض حریم اختصاصی دو خط لوله موازی، قطر لوله بزرگتر ملاک خواهد بود. چنانچه خط لوله جدیدتر، از نظر قطر در گروه متفاوتی با خط لوله موجود قرار گیرد، حریم اختصاصی آن از شکل شماره ۱ تعیین و از لوله موجود به نحوی محاسبه می شود که باند فعال بین دو خط بصورت مشترک قرار گیرد.

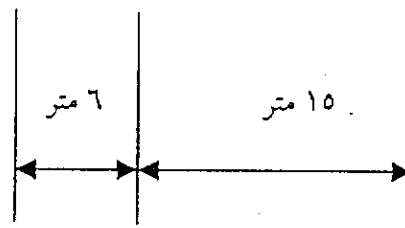
بعنوان مثال در صورت احداث یک خط ۴۰^۰ جدید بموازات خط لوله موجود ۱۲ اینچ یا بالعکس حریم اختصاصی در مسیرهای جدا و مشترک به شکل زیر خواهد بود.

حریم اختصاصی مستقل خط لوله ۱۲^۰

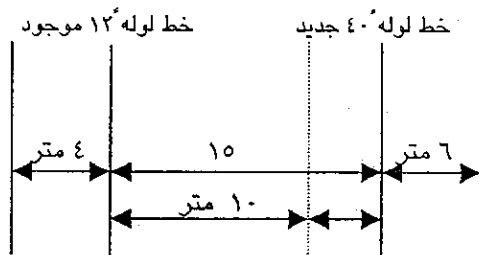

حریم اختصاصی مشترک

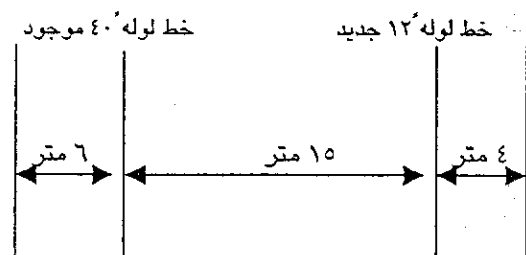
حریم اختصاصی مستقل خط لوله ۴۰^۰

حریم اختصاصی مشترک

در صورتیکه خط ۴۰^۰ بعد از خط لوله ۱۲^۰ اجرا گردد
بعرض ۱۱ متر (۵+۶) اراضی جدید باید تحصیل گردد.

در صورتیکه خط ۱۲^۰ بعد از خط ۴۰^۰ اجرا گردد
بعرض ۴ متر اراضی جدید باید تحصیل گردد.

شکل شماره ۳-۳

تبصره ۱- در صورتیکه رعایت فواصل فوق بین دو خط لوله موازی امکانپذیر نباشد موضوع جهت اخذ تصمیم به کمیته حریم ارجاع میشود و کمیته پس از بررسی وضعیت مسیر می تواند تا حدی که ایمنی خطوط موازی، اجرای خط جدید و نگهداری خطوط دچار اخلاص نگردد این فواصل را تقلیل دهد.

تبصره ۲- در صورتیکه هر دو خط لوله موازی با فاکتورهای طراحی ۰/۵ یا ۰/۴ طراحی و اجرا شوند، طراح می تواند با موافقت کمیته حریم، عرض حریم اختصاصی مشترک را تقلیل دهد.

عرض حریم اختصاصی در عبور از باغات

عرض حریم اختصاصی خطوط لوله انتقال گاز در عبور از باغات به شرح زیر می باشد:

۱	برای خطوط لوله با قطر کمتر از ۱۲ اینچ	۷ و ۳ متر	جمعاً ۱۰ متر
۲	برای خطوط ۱۲ اینچ تا قطر کمتر از ۲۴ اینچ	۱۰ و ۴ متر	جمعاً ۱۴ متر
۳	برای خطوط ۲۴ اینچ تا قطر کمتر از ۴۰ اینچ	۱۰ و ۴ متر	جمعاً ۱۴ متر
۴	برای خطوط ۴۰ اینچ تا ۵۶ اینچ	۱۲ و ۵ متر	جمعاً ۱۷ متر

تبصره: در مواردی که عرض حریم اختصاصی به صورت فوق اعمال می شود، لازمست خاک مازاد حاصل از تسطیح و گودبرداری به خارج از باغ منتقل و از دپو کردن آنها در حاشیه مسیر و یا بین درختهای کنار مسیر اکیداً خودداری گردد.

حریم تاسیسات صنعت گاز

تاسیسات صنعت گاز مشتمل بر موارد زیر می باشد:

۱- تاسیسات جمع آوری گاز:

شامل تاسیسات سرچاهی - ایستگاههای کمپرسور یا بوستر - جداکننده های مایعات و آب

۲- پالایشگاهها: ترکیبی از یک یا چند واحد زیر:

واحدهای تصفیه گاز طبیعی - نمزدائی گاز طبیعی - تثبیت - ذخیره سازی و پمپاژ مایعات گازی - تجهیزات مایع سازی گاز طبیعی LNG - تفکیک اجزاء گاز طبیعی نظیر متان ، اتان ، پروپان ، بوتان

۳- ایستگاههای تقویت فشار

۴- ایستگاههای شیر بین راهی و شیرهای انشعاب

۵- ایستگاههای دریافت و ارسال پیگ

۶- ایستگاههای تقلیل فشار ورودی شهرها (CGS)، روستاها ، صنایع ۱۰۰۰ به ۲۵۰

پوند بر اینچ مربع

۷- ایستگاههای تقلیل فشار درون شهری (TBS) و صنعتی ۲۵۰ به ۶۰ پوند بر اینچ مربع

۸- ایستگاههای فشرده سازی گاز طبیعی برای تحویل به خودروهای گاز سوز CNG

حریمهای ۴ گانه تاسیسات

حریمهای ۴ گانه تاسیسات عبارتند از :

- ۱- حریم اختصاصی
- ۲- حریم ایمنی
- ۳- حریم امنیتی
- ۴- حریم زیست محیطی

حریم اختصاصی تاسیسات

محدوده حریم اختصاصی هر یک از تاسیسات ، حصار یا دیوار آن تاسیسات و در مواردی که حصار یا دیوار احداث نشده باشد حدود نهایی زمین تحصیل شده می باشد .
با توجه به اینکه وسعت و حدود هر تاسیسات بنا به نیازهای عملیاتی و ایمنی توسط طراح تعیین می شود لذا حریم اختصاصی تاسیسات مقدار ثابت و از پیش تعیین شده ای ندارد.

حریم ایمنی تاسیسات

با توجه به اینکه تجهیزات و لوله کشی های داخل تاسیسات از نظر استحکام از ضرایب ایمنی کافی برخوردار هستند لذا محدوده حریم ایمنی تاسیسات منطبق بر حریم اختصاصی آنها بوده و خارج از حصار یا دیوار (و دیواری که حصار یا دیوار احداث نشده خارج از حدود نهایی زمین تحصیل شده) حریم ایمنی خاصی برای تاسیسات منظور نمی گردد.

حریم امنیتی یا حفاظتی

این حریم که بدلائل امنیتی و حفاظتی برای تاسیسات تعیین می شود تابع ضوابط خاص خود بوده و از شمول مقررات حاضر خارج می باشد.

حریم زیست محیطی

تاسیسات بعلت :

الف) صداهای ناشی از کار دستگاهها، عبور گاز و سایر سیالات تخلیه های ناگهانی یا برنامه ای گاز و سایر سیالات

ب) پراکنده کردن گاز طبیعی یا محصولات احتراق آن در فضای فوقانی و اطراف ممکن است نیاز به حریم زیست محیطی داشته باشند، این حریم براساس ضوابط سازمان حفاظت محیط زیست تعیین می گردد.

تعیین محل استقرار تاسیسات

علاوه بر عواملی که طراح بمنظور تامین نیازهای عملیاتی، ایمنی و غیره در انتخاب محل استقرار تاسیسات در نظر می گیرد، رعایت موارد زیر نیز الزامی می باشد.

۱- محل استقرار تاسیسات باید خارج از محدوده استحفاظی شهرها باشد (به استثنای تاسیسات ویژه درون شهری)

۲- محل استقرار تاسیسات باید در خارج از نقاط منع شده بوسیله سازمان حفاظت محیط زیست باشد.

گردش کار حریم در شرکت ملی گاز

کلیات

هدف از مندرجات این فصل، تعیین رؤس وظایف و تنظیم روابط داخلی بخشهای مختلف شرکت که به نحوی با تعیین، تحصیل و نگهداری حریم خطوط لوله ارتباط دارند می باشد.

۱- مهندسی (مسیر یابی - طراحی - نقشه برداری و نقشه کشی)

بخش مهندسی نقش بسیار مهمی در به حداقل رساندن مسائل حریم خطوط لوله در بلند مدت را داشته و چنانچه طراحی خطوط هرچه بیشتر منطبق بر وضعیت آتی مسیر آنها باشد مشکلات مردم و به تبع آن گرفتاریهای شرکت کمتر خواهد بود.

اهم وظایف این بخش در ارتباط با حریم به این شرح می باشد:

- رعایت دقیق مقررات حریم در انتخاب فاکتورهای طراحی متناسب با انواع مسیرهای خطوط انتقال با ملحوظ داشتن گسترش های آتی شهرها
- تهیه عکس هوایی از مسیر نهایی شده خطوط بطوریکه حداقل تا ۲۵۰ متر از طرفین محور خط لوله را پوشش دهد.

توضیح (۱) در مورد خطوط با قطر ۴۰ و بالاتر تا فشار ۱۰۵۰ و کلیه خطوط با فشار بالاتر از ۱۰۵۰، عکس های هوایی باید تا فاصله ۵۰۰ متر از محور خطوط را پوشش دهد.

توضیح (۲) کلیه ابنیه و تاسیسات واقع در دامنه عکاسی هوایی باید با ذکر اطلاعات زیر مشخص گردند:

- نام و نوع فعالیت
- ابعاد
- وضعیت (موجود - آتی - در دست ساخت - در حال بهره برداری - بلااستفاده و غیره)
- تهیه نقشه راهنمای حریم که کلیه اطلاعات مستخرج از کتاب مقررات حریم ویژه خط لوله طراحی شده روی آن درج گردد.
- ارسال اطلاعات لازم به سازمانهای دولتی ذیربط بمنظور آگاهی آنها از جزئیات مسیر انتخاب شده و هشدار در مورد عدم صدور مجوز جهت ساخت و ساز در حریم خط
- همکاری با بخش اجرا در مواردی که بعلت تغییر مسیر خط لوله تغییر نوع مسیر یا شرایط دیگر در نقشه اولیه می باید تغییراتی داده شود.

روابط عمومی

- پس از مشخص شدن مسیر خطوط لوله اصلی ، روابط عمومی با چاپ نقشه مسیر در روزنامه های کثیرالانتشار کشور و روزنامه های محلی استانهای واقع در مسیر خطوط ، مراتب را جهت آگاهی عمومی اعلام می نماید.
- اطلاع رسانی به مردم در مورد مقررات حریم و خطرات ناشی از انفجار خطوط انتقال گاز برای متجاوزین به حریم

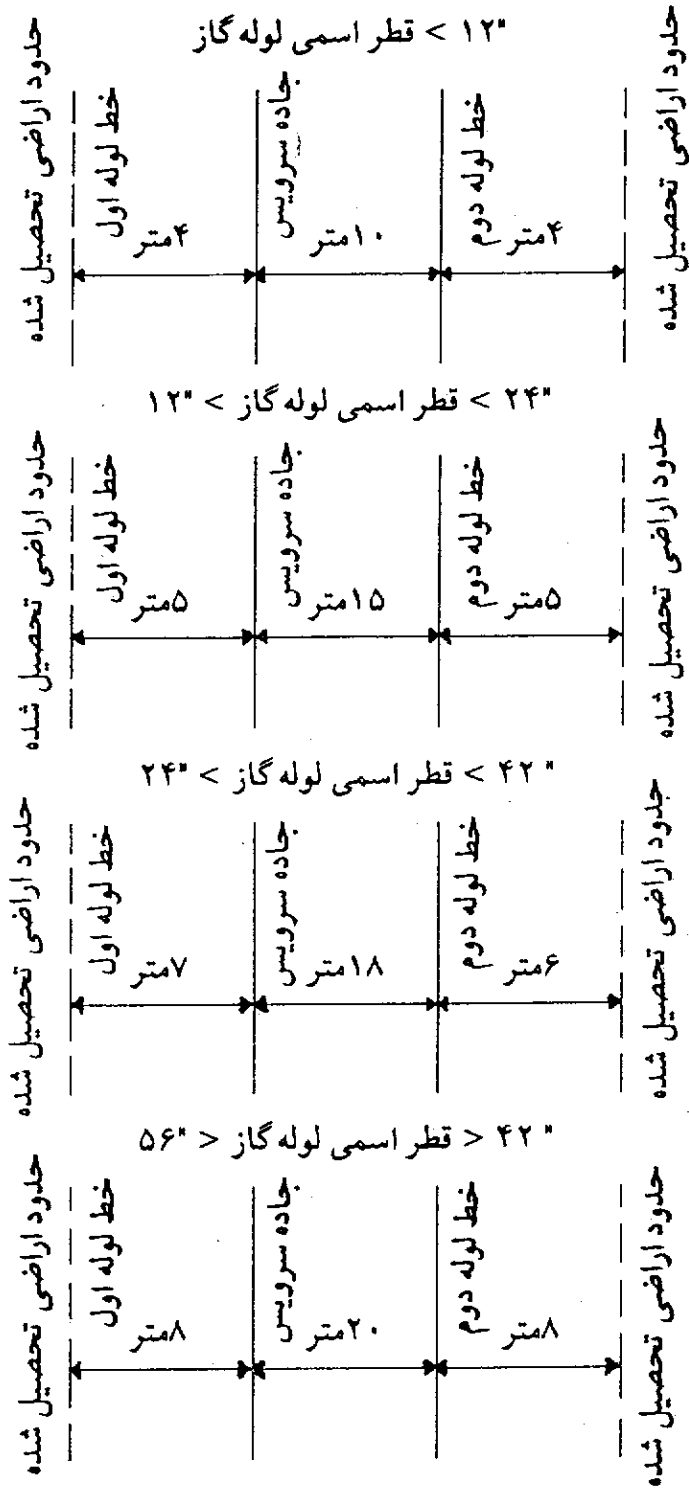
اجرا

- تحصیل اراضی مسیر اختصاصی خطوط
- تحصیل اعیانی ابنیه واقع در حریم ایمنی خطوط همزمان با تحصیل مسیر اختصاصی

بهره بردار

- نگهداری حریم از طریق بازدیدهای ادواری ، اخطار به متخلفین و تخریب ابنیه و تاسیسات ایجاد شده در حریم با استفاده از شیوه های قانونی
- در نقاطی که بنا به تشخیص بهره بردار ، ساخت و ساز در حریم احتمال بیشتری دارد، فواصل بازدیدهای ادواری کوتاهتر خواهد شد .
- تغییرات تعداد واحدهای مسکونی ، تجاری و صنعتی در حد فاصل حریم ایمنی تا ۲۵۰ متری خط ثبت و هرساله به کمیته حریم ارسال می گردد.
- چنانچه افزایش تراکم ابنیه ، تطابق مسیر با فاکتور طراحی خط لوله را بهم بزند بهره بردار مطابق مندرجات فصل دوم از ساخت و ساز بیشتر جلوگیری می نماید.

**حریم ساختمانی تعمیراتی و جاده سرویس
جهت خط لوله گاز و خطوط موازی**

عرض جاده سرویس پس از اتمام عملیات ساختمانی خطوط لوله گاز ۷ متر در نظر گرفته شود.

حریم خطوط لوله گاز در مجاورت خطوط توزیع و انتقال نیرو

۱- داخل شهرها

۱-۱ حداقل فاصله پایه‌های خطوط هوایی انتقال نیرو از جدار لوله‌های گاز در مسیرهای موازی و در تقاطع‌ها بشرح زیر میباشد:

<u>ولتاژ</u>	<u>حداقل فاصله</u>
۲۲۰-۳۸۰ ولت	پنجاه سانتیمتر از دیواره بیرونی فونداسیون پایه تا جداره لوله.
۲۰ کیلوولت	۲ متر
۶۳ کیلوولت	۷ متر
۱۳۲ کیلوولت	۱۰ متر
۲۳۰ کیلوولت و بالاتر	۲۰ متر

۱-۲ حداقل فاصله جداره کابل‌های زیرزمینی برق از جدار لوله‌های گاز در مسیرهای موازی بشرح زیر است:

<u>ولتاژ</u>	<u>حداقل فاصله</u>
۲۲۰-۳۸۰ ولت	۱ متر
۲۰ کیلوولت	۱ متر
۶۳ کیلوولت	۱ متر

تبصره: در مورد تقاطع با کابل‌های ۲۰ کیلوولت فقط در پیاده‌روها با استفاده از پوشش بتونی برای کابل در محل تقاطع بطول یک متر، حداقل ۵۰ سانتیمتر فاصله بین جداره کابل و جداره لوله میباشد حفظ گردد.

۱-۳ در تقاطعها حداقل فاصله عمودی بین کابلها و لوله‌های گاز بشرح زیر میباشد:

<u>ولتاژ</u>	<u>حداقل فاصله</u>
۲۲۰-۳۸۰ ولت	۵۰ سانتیمتر

۱ متر
۱/۵ متر

۲۰ کیلوولت
۶۳ کیلوولت

۲ = خارج از شهرها

۲-۱ حداقل فاصله نزدیکترین فونداسیون پایه و دکل خطوط هوایی توزیع و انتقال نیرو از جدار لوله‌های گاز در مسیرهای موازی بشرح زیر است:

ولتاژ	طول مسیر مشترک ۵ کیلومتر و کمتر	طول مسیر مشترک بیش از ۵ کیلومتر
۲۰ کیلوولت	۲۰ متر	۳۰ متر
۶۳ کیلوولت	۳۰ متر	۴۰ متر
۱۳۲ کیلوولت	۴۰ متر	۵۰ متر
۲۳۰ کیلوولت	۵۰ متر	۶۰ متر
۴۰۰ کیلوولت	۶۰ متر	۶۰ متر

۲-۲ حداقل ارتفاع پائین‌ترین سیم خط هوایی در بدترین شرایط از سطح زمین در محل تقاطع با لوله‌های گاز بشرح زیر است:

ولتاژ	ارتفاع
۲۰ کیلوولت	۸ متر
۶۳ کیلوولت	۹ متر
۱۳۲ کیلوولت	۱۰ متر
۲۳۰ کیلوولت	۱۱ متر
۴۰۰ کیلوولت	۱۲ متر

۲-۳ حداقل فاصله نزدیکترین پایه و دکل از محور لوله گاز در محل تقاطع برای ۲۰ کیلوولت ۲۰ متر و برای ۶۳ کیلوولت و بالاتر ۳۰ متر می‌باشد مشروط بر اینکه این فاصله از طول دکل باضافه ۱۰ متر عرض جاده سرویس خط لوله کمتر نباشد.

۲-۴ کلیه پایه‌های فلزی خطوط انتقال نیرو که تا فاصله ۲۰۰ متری خطوط لوله قرار دارند باید مجهز به سیم اتصال زمین باشند.

تبصره ۱:

برای تهیه و اجرای طرح، دریافت نقشه‌های اجرائی از سازمان ذیربط را توصیه مینماید.

تبصره ۲:

در مواردیکه رعایت فواصل داده شده امکان‌پذیر نباشد اجرای طرح منوط به توافق کتبی نمایندگان فنی سازمان ذیربط خواهد بود.

مقررات حریم خطوط لوله گاز در مجاورت جاده‌ها

۱- کلیات

- ۱-۱ این مقررات بمنظور تأمین حداقل ایمنی جاده‌ها و خطوط لوله انتقال گاز مجاور یکدیگر و پیشگیری از صدمات احتمالی متقابل به هریک تدوین گردیده است.
- ۱-۲ این مقررات در مورد انواع الف (A) و ب (B) ساختمان خطوط لوله ملاک عمل خواهد بود.
- ۱-۳ منظور از فاصله بین لوله و جاده در این مقررات فاصله بین محور لوله تا محور جاده میباشد.
- ۱-۴ تقسیمات وزارت راه و ترابری برای طبقه‌بندی جاده‌های کشور (آزاد راهها و جاده‌های درجه ۱ تا ۴) عیناً در این مقررات بکار گرفته شده است.
- ۱-۵ تعیین فواصل بر مبنای قطر لوله، حداکثر فشار طراحی، نوع ساختمان خطوط لوله و نوع جاده انجام و در جداول جداگانه برای هریک از انواع جاده‌ها درج گردیده است.
- ۱-۶ چنانچه شرایط فنی و محلی ایجاب نماید که خطوط لوله در حریم راه موجود نصب گردد اجرای طرح منوط به موافقت وزارت راه و ترابری خواهد بود.
- ۱-۷ مشخصات ساختمانی خطوط لوله انتقال گاز در محل تقاطع با جاده‌ها بر مبنای استاندارد مهندسی مصوب شرکت ملی گاز تعیین خواهد گردید.

۲- جداول

- ۲-۱ حداقل فاصله محور خطوط لوله انتقال گاز از محور جاده‌ها برای انواع الف و ب ساختمانی خطوط لوله بشرح زیر از جداول ضمیمه تعیین می‌شوند.
برای آزاد راهها از جدول شماره ۲-آ

۲-۱ برای جاده‌های درجه یک از جدول شماره

۲-۲ برای جاده‌های درجه دو از جدول شماره

۲-۳ برای جاده‌های درجه سه و چهار از جدول شماره

۲-۲ در صورتیکه رعایت فواصل مندرج در جداول بهر دلیل امکان پذیر نباشد تقلیل آنها با موافقت شرکت ملی گاز ایران و پس از تغییر ضوابط ساختمانی خطوط لوله امکان پذیر خواهد بود.

۲-۳ جداول ضمیمه این مقررات برای فشارهای تا ۱۲۰۰ پوند بر اینچ مربع و قطر لوله تا ۵۶ اینچ تنظیم گردیده‌اند. بمنظور اطلاع از حریم خطوط لوله‌ای که با فشار بالاتر از ۱۲۰۰ پوند بر اینچ مربع کار میکنند و یا سایر مواردی که در این مقررات به آنها اشاره نشده میبایستی از شرکت ملی گاز کسب نظر گردد.

حریم خطوط لوله انتقال گاز
در مجاورت جاده‌ها (برحسب متر)
(محور لوله تا محور جاده)

جدول شماره: آ

نوع جاده: آزادراه
نوع ساختمانی خط لوله: الف و ب

حداکثر فشار خط (پوند بر اینچ مربع)									قطر لوله (اینچ)	
۱۲۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۸۰۰	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰	تا	از
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۱۸	—
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۲۴	۲۰
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۰	۲۶
۴۰	۴۰	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۶	۳۲
۵۰	۴۵	۴۰	۴۰	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۴۲	۳۸
۶۰	۵۵	۵۵	۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۵	۳۵	۵۰	۴۴
۷۰	۶۵	۶۰	۵۵	۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۵	۵۶	۵۲

توضیحات:

در مواردیکه فشار طراحی خط لوله بین فشارهای مندرج در جدول قرار میگیرد ارقام مربوط به فشار بالاتر ملاک عمل قرار خواهد گرفت.
برای فشارهای پائین تر از ۴۰۰ پوند بر اینچ مربع فواصل مربوط به ستون ۴۰۰ در نظر گرفته خواهد شد.

حریم خطوط لوله انتقال گاز
در مجاورت جاده‌ها (برحسب متر)
(محور لوله تا محور جاده)

جدول شماره: ۱

نوع جاده: درجه ۱
نوع ساختمانی خط لوله: الف و ب

حداکثر فشار خط (پوند بر اینچ مربع)									قطر لوله (اینچ)	
۱۲۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۸۰۰	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰	تا	از
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۱۸	—
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۴	۲۰
۳۰	۳۰	۳۰	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۳۰	۲۶
۴۰	۴۰	۳۵	۳۰	۳۰	۳۰	۲۵	۲۵	۲۵	۳۶	۳۲
۵۰	۴۵	۴۰	۴۰	۳۵	۳۰	۳۰	۲۵	۲۵	۴۲	۳۸
۶۰	۵۵	۵۵	۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۰	۳۰	۵۰	۴۴
۷۰	۶۵	۶۰	۵۵	۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۵	۵۶	۵۲

توضیحات:

در مواردیکه فشار طراحی خط لوله بین فشارهای مندرج در جدول قرار میگیرد ارقام مربوط به فشار بالاتر ملاک عمل خواهد بود.
برای فشارهای پائین تر از ۴۰۰ پوند بر اینچ مربع فواصل مربوط به ستون ۴۰۰ در نظر گرفته خواهد شد.

حریم خطوط لوله انتقال گاز
در مجاورت جاده‌ها (برحسب متن)
(محور لوله تا محور جاده‌ها)

جدول شماره: ۲

نوع جاده: درجه دو
نوع ساختمانی خط لوله: الف و ب

حداکثر فشار خط (پوند بر اینچ مربع)									قطر لوله (اینچ)	
۱۲۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۸۰۰	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰	تا	از
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۱۸	—
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۴	۲۰
۲۵	۲۵	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۳۰	۲۶
۳۵	۳۰	۳۰	۲۵	۲۵	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۳۶	۳۲
۴۰	۳۵	۳۵	۳۰	۳۰	۲۵	۲۰	۲۰	۲۰	۴۲	۳۸
۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۵	۳۰	۳۰	۲۵	۲۰	۵۰	۴۴
۶۰	۵۵	۵۰	۴۵	۴۰	۳۵	۳۵	۳۰	۲۵	۵۶	۵۲

توضیحات:

در مواردیکه فشار طراحی خط لوله بین فشارهای مندرج در جدول قرار میگیرد ارقام مربوط به فشار بالاتر ملاک عمل قرار خواهد گرفت.
برای فشارهای پائین‌تر از ۴۰۰ پوند بر اینچ مربع فواصل مربوط به ستون ۴۰۰ در نظر گرفته خواهد شد.

حریم خطوط لوله انتقال گاز
در مجاورت جاده‌ها (برحسب متر)
(محور لوله تا محور جاده)

جدول شماره: ۳

نوع جاده: درجه ۳ و ۴
نوع ساختمانی خط لوله: الف و ب

حداکثر فشار خط (پوند بر اینچ مربع)										قطر لوله (اینچ)	
۱۲۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۸۰۰	۷۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۴۰۰		تا	از
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	—
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۲۴	۲۰
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۳۰	۲۶
۲۰	۲۰	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۳۶	۳۲
۲۵	۲۵	۲۰	۲۰	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۴۲	۳۸
۳۰	۳۰	۲۵	۲۵	۲۰	۲۰	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۵۰	۴۴
۳۵	۳۵	۳۰	۳۰	۲۵	۲۵	۲۰	۲۰	۱۸	۱۸	۵۶	۵۲

توضیحات:

در مواردیکه فشار طراحی خط لوله بین فشارهای مندرج در جدول قرار میگیرد ارقام مربوط به فشار بالاتر ملاک عمل قرار خواهد گرفت.
برای فشارهای پائین تر از ۴۰۰ پوند بر اینچ مربع فواصل مربوط به ستون ۴۰۰ در نظر گرفته خواهد شد.

مقررات ایمنی و حریم خطوط لوله نفت و گاز در مجاورت یکدیگر

۱- در صورتیکه خطوط لوله گاز (متعلق به شرکت ملی گاز) و خطوط لوله نفت (متعلق به شرکت ملی نفت) در مجاورت و موازی یکدیگر قرار گیرند رعایت فاصله بین دو لوله بشرح مندرج در جدول ذیل ضروری است:

قطر بزرگتر (اینچ)	حداقل فاصله بین محورهای دو لوله
از —	تا —
—	۹ متر
۲۴	۱۲/۵ متر
۴۲ و بالاتر	۱۶ متر

در صورتیکه رعایت فواصل مذکور بهر دلیل امکان پذیر نباشد نصب لوله جدید بوسیله هر یک از طرفین منوط به موافقت کتبی طرف دیگر بوده و شرایط در موافقت نامه تعیین خواهد گردید.

۲- مشخصات ساختمانی خطوط لوله نفت و گاز در محل‌های تقاطع با یکدیگر بر مبنای استانداردهای مهندسی موجود تعیین میگردد.

۳- در صورت مجاورت و یا تقاطع لوله‌های نفت و گاز لازم است با همکاری مسئولین دو شرکت آزمایشات تداخل کاتدی انجام شود.

۳-۱ چنانچه آثار تداخل کاتدی به اثبات برسد میبایستی از طریق اتصال دو لوله بوسیله مقاومت الکتریکی و یا از طریق دیگر از تداخل مذکور جلوگیری بعمل آید. مشروح روش کار با توافق طرفین تعیین خواهد گردید.

۴- چنانچه روی هر یک از خطوط لوله نفت و گاز که به طریق فوق بیکیدیگر متصل شده‌اند عملیات جوشکاری انجام شود لازم است قبلاً بطور موقت اتصال الکتریکی بین دو خط بوسیله مسئولین خطی که تحت تعمیر قرار می‌گیرد قطع گردد.

۵- انجام هرگونه انفجاری در فاصله کمتر از ۲۵۰ متری خطوط لوله گاز و خطوط لوله نفت بدون اجازه کتبی شرکت مربوطه ممنوع است و برای بیش از ۲۵۰ متر نیز اخذ مجوز توصیه میگردد.

مقررات حریم خطوط لوله گاز در مجاورت خطوط راه آهن

۱- فاصله بین محور خطوط آهن و محور خطوط لوله گاز از ۵۰ متر کمتر نخواهد بود.

- ۲- در تقاطعهای بین خطوط آهن و خطوط لوله گاز استاندارد مهندسی مصوب شرکت ملی گاز و مقررات سازمان راه آهن معتبر خواهد بود.
- ۳- فاصله بین خطوط لوله گاز در خارج از محدوده شهرها از ایستگاههای راه آهن حداقل ۲۵۰ متر خواهد بود.
- ۴- در صورتیکه حفظ فواصل فوق الذکر به دلیل امکان پذیر نباشد اجرای طرح موكول به موافقت شرکت ملی گاز و سازمان راه آهن میباشد. شرایط مربوط به توافق در موافقتنامه ها تعیین خواهد گردید.

حریم خطوط لوله گاز در محل تقاطع با رودخانه ها

- الف: حداقل حریم خطوط لوله گاز در محل تقاطع با رودخانه ها در ارتباط با ممنوعیت برداشت مخلوطهای رودخانه ای ۲۵۰ متر از هر طرف خطوط لوله تعیین شد.
- ب: در شرایطی که با توجه به شرایط خاص محلی و شدت جریان آب رودخانه برداشت مخلوطهای رودخانه ای در فواصل بیش از ۲۵۰ متر باعث بخطر افتادن لوله گردد مناطق رأساً و با استفاده از همکاری سازمانهای مسئول محلی بمنظور تأمین حفاظت لوله از انجام عملیات برداشت تا فاصله معقول پیشگیری خواهند نمود.

شماره: ۶۰۱۹۲
تاریخ: ۱۳۶۵/۷/۹
جمهوری اسلامی ایران
نخست وزیر
بسمه تعالی

بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و استانداریهای سراسر کشور

بدینوسیله به کلیه وزارتخانه‌ها و دستگاههای دولتی ابلاغ میگردد از احداث هرگونه بنا و ساختمان در حریم خطوط لوله انتقال گاز که توسط شرکت ملی گاز ایران تعیین گردیده خودداری و در مورد حفاظت و حراست از خطوط لوله انتقال گاز با شرکت مذکور همکاری نمایند.

مقتضی است چنانچه بعضی از وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی، مستحدماتی در حریم خطوط لوله انتقال گاز ایجاد نموده‌اند، سریعاً با جابجائی این قبیل مستحدمات، حریم خطوط، مذکور را پاکسازی نمایند.

ذیلاً ماده واحده قانون منع احداث بنا و ساختمان در طرفین خطوط لوله انتقال گاز مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۱ درج میگردد.

(از تاریخ تصویب این قانون، احداث هرگونه بنا و ساختمان از هر طرف حریم خطوط لوله انتقال گاز در خارج از محدوده شهرها ممنوع گردیده و در صورت احداث بنا و ساختمان شرکت ملی گاز ایران مجاز است با حضور نماینده ژاندارمری یا شهربانی یا بخشدار اقدام به انهدام آن نماید و هیچگونه خسارتی از این بابت به اشخاص قابل پرداخت نیست ...)

میرحسین موسوی
نخست وزیر

قانون منع احداث بنا و ساختمان در طرفین خطوط لوله انتقال گاز

مصوب سی و یکم خردادماه یکهزار و سیصدوپنجاه شمسی

ماده واحد

از تاریخ تصویب این قانون احداث هرگونه بنا و ساختمان در فاصله ۲۵۰ متر از هر طرف محور خطوط انتقال گاز در خارج از محدوده شهرها ممنوع است و در صورت احداث بنا و ساختمان شرکت ملی گاز ایران مجاز است با حضور نماینده ژاندارمری و یا شهربانی و یا بخشدار اقدام به انهدام آن نماید و هیچگونه خسارتی از این بابت به اشخاص پرداخت نخواهد شد.

تبصره ۱

شرکت ملی گاز ایران مجاز است در مواردیکه انتخاب فاصله ۲۵۰ متر مذکور در این قانون را با توجه به مقتضیات فنی و محلی ضروری نداند فاصله کمتری را تعیین نماید.

تبصره ۲

احداث بنا و ساختمانی که صرفاً بمنظور استفاده از دریا باشد در صورتیکه طبق تشخیص شرکت ملی گاز ایران موجب خرابی و خساراتی نگردد مجاز خواهد بود. آئین نامه مربوط به نحوه اجرای این تبصره به پیشنهاد شرکت ملی گاز ایران به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳

چنانچه ابنیه و ساختمانهائی قبل از تصویب این قانون بین حریم مذکور در ماده ۱۱ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۴۷ و حریمهای مذکور در این قانون ایجاد شده باشد و شرکت ملی گاز ایران انهدام آنرا ضروری بداند براساس ماده ۱۱ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران اقدام و خسارت وارده به اشخاص پرداخت خواهد شد. (تاریخ تصویب قانون سی و یکم خردادماه یکهزار و سیصد و پنجاه شمسی).

روش اجرایی " کمیته حریم " خطوط لوله

روش اجرایی " کمیته حریم "

بمنظور رسیدگی به مسائل ناشی از تقاطع یا مجاورت تاسیسات سایر سازمانها و نهادهای کشور با شبکه ها ، خطوط لوله و تاسیسات شرکت ملی گاز ایران که با ضوابط و مقررات ایمنی و فنی شرکت تضاد پیدا می کند. اصلاح و بهبود استانداردهای موجود حفاظت حریم و در صورت لزوم ارائه نظرات فنی و ایمنی جهت حل و فصل شکایات ناشی از تجاوز به حریم که توسط امور حقوقی و حراست در سطح مناطق قابل رسیدگی نباشد، مقرر می گردد " کمیته حریم " متشکل از اعضاء و مسئولیتهای مربوطه ذیل شروع بکار نماید:

مسئولیت اعضاء کمیته یک وظیفه مستمر نبوده و فقط هنگام تشکیل جلسات عادی کمیته که هر ۳۰-۱۵ روز یکبار خواهد بود شرکت آنها ضروری است.

الف : اعضاء " کمیته حریم "

اعضاء اصلی کمیته حریم افراد ذیل خواهند بود . ولی بنا به مورد و ضرورت مشورتی دبیر کمیته می تواند از کارکنان و متخصصین شرکتی یا غیر شرکتی جهت حضور در جلسات کمیته دعوت بعمل آورد :

- نماینده ستاد ایمنی و بهداشت کار " دبیر کمیته "

- نماینده مدیریت بهره برداری و گازرسانی

- نماینده امور مهندسی و خدمات فنی

- نماینده حراست ستاد

- نماینده امور حقوقی و قراردادهای بین المللی

- نماینده استاندارد و پژوهشهای صنعتی

صرف نظر از جلسات منظم کمیته در موارد اضطراری دبیر کمیته می تواند بنا به تشخیص خود جلسه فوق العاده تشکیل داده و اعضاء و افراد ذیصلاح را جهت شرکت در آن دعوت نماید .

چنانچه بنا به تصمیم کمیته مسئله خاصی نیاز به بررسی بیشتر داشت ، دبیر کمیته مسئله را به کمیته های " کار " که اعضای آن بنا به تشخیص وی تعیین می شود ، ارجاع خواهد کرد .

نتیجه بررسیهای " کمیته کار " بصورت پیشنهاد و اخذ تصمیم به " کمیته حریم " ارائه می گردد .

پس از اخذ تصمیم در مورد مسائل مطرح شده در کمیته براساس اکثریت آراء ، دبیر کمیته مطلب یا موضوع مربوطه را جهت تصویب نهایی به هیئت مدیره ارجاع خواهد کرد.

ب : شرح وظایف و مسئولیتهای کلی اعضاء کمیته

صرفنظر از مسئولیت اصلی و مشترک کلیه اعضاء کمیته که اظهار نظر تخصصی در جلسات مربوطه می باشد محدوده وظایف نمایندگان هر یک از سازمانهای فوق الذکر در ارتباط با " کمیته حریم " بشرح ذیل خواهد بود :

۱- نماینده ستاد ایمنی و بهداشت کار " دبیر کمیته "

با توجه به سابقه کار کمیته حریم از آنجائیکه همواره مسئولیت هماهنگی کلیه جلسات و مکاتبات مربوطه با نماینده ستاد ایمنی و بهداشت کار بوده است در روش موجود نیز عنوان " دبیر کمیته " برای نامبرده پیشنهاد می گردد . ضمناً نماینده ستاد ایمنی و بهداشت کار که در چارچوب سازمان " امور بازرسی ، کنترل فنی و ایمنی " فعالیت می نماید از نظر تخصصی علاوه بر مسائل مربوط به ایمنی به دیدگاه های نظارت فنی نیز کاملاً واقف است و اظهار نظرات نامبرده در کمیته به منزله نظرات " امور بازرسی و نظارت فنی " نیز محسوب می گردد .

بطور کلی وظایف نامبرده عبارت است از :

- هماهنگی و تشکیل جلسات کمیته ، حفظ سوابق مربوطه و انجام مکاتبات لازم .
- اظهار نظر در مورد کلیه اصول ایمنی و نظارت فنی در تدوین یا اصلاح استانداردها و مقررات حریم
- حصول اطمینان از حفظ کلیه اصول ایمنی و فنی در مورد رسیدگی و حل اختلافات حریم که ناشی از اجرای طرحهای شرکت باشد.
- تشخیص اولویتها در مورد تشکیل جلسات فوق العاده کمیته و انتخاب افراد واجد شرایط جهت دعوت به جلسه .
- تنظیم کلیه اطلاعات ارجاع شده به کمیته جهت طرح در جلسه .

۲- نماینده مدیریت بهره برداری و گازرسانی

- همکاری با سایر اعضاء کمیته در دادن اطلاعات و گزارشات لازم در مورد فعالیتهای بهره برداری در کلیه مناطق عملیاتی شرکت که به نحوی با مسائل حفاظت حریم ارتباط پیدا می کند .
- اظهار نظر در مورد تنظیم مقررات و استانداردهای حریم صرفاً از دیدگاه بهره برداری گاز .
- حفظ ارتباط بین کمیته ، مدیریت بهره برداری و گازرسانی و مناطق گازرسانی شرکت در مورد مسائل حفاظت حریم .

۳- نماینده امور مهندسی و خدمات فنی

- ارائه نظرات تخصصی به کمیته در زمینه کلیه ضوابط فنی و مهندسی در جهت تدوین استانداردها و مقررات جدید حریم یا اصلاح مقررات قبلی .
- ارائه نظرات مشورتی در زمینه تصمیم گیری های کمیته در کلیه موارد ارجاع شده .

۴- نماینده حراست

ارائه نظرات مشورتی به کمیته با توجه به مقررات امنیتی و حراستی شرکت

۵- نماینده امور حقوقی و قراردادهای بین المللی

- ارائه کلیه نظرات تخصصی در زمینه تدوین یا اصلاح مقررات و استانداردهای حفاظت حریم .

- هماهنگ ساختن مقررات و استانداردهای تدوین شده با قوانین و ضوابط حقوقی کشور .
- ارائه نظرات مشورتی به کمیته در مورد اخذ تصمیم در زمینه حل مشکلات ناشی از تجاوز به حریم هنگام اجرای طرح.

۶- نماینده استاندارد و پژوهشهای صنعتی

- بررسی مقررات و استانداردهای قبلی حفاظت حریم و هماهنگ ساختن آنها با شرایط و ضوابط و استانداردهای فنی بین المللی
- اخذ و جمع آوری کلیه اطلاعات مربوطه از داخل و خارج کشور جهت تدوین استانداردهای حفاظت از حریم.
- همکاری نزدیک و مستمر با ستاد ایمنی و امور مهندسی و خدمات فنی در کلیه موارد مربوطه .
- مسئولیت اصلی رسیدگی به موارد و مسائل تجاوز به حریم با سرپرستان و مسئولین مربوطه در سطح مناطق عملیاتی شرکت و با همکاری واحدهای حراست و حقوقی می باشد . ولی در صورت عدم امکان و توانایی مناطق در حل و فصل اختلافات مربوط به تجاوز به حریم در سطح منطقه ، مسئله جهت ارائه طریق و نظرات مشورتی به " کمیته حریم " در ستاد ارجاع خواهد گردید. لازم به تذکر است که سازمانهای مربوطه حتی المقدور کوشش بعمل آورند نمایندگان آنها در " کمیته حریم " افراد ثابتی باقی بمانند تا بتوان از هرز رفتن تجربه های اخذ شده جلوگیری بعمل آورند .